

11 клас : підручник / Фідкевич О. Л., Снегір'ова В. В., Курач Л. І. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 160 с.

На підручники отримано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Накази: №551 від 31. 06. 2018 р. – підручник для 10 класу; № 472 від 12. 04.2019 р. – підручник для 11 класу);

Статті(16), тези (56) матеріалів конференцій, семінарів, форумів.

підготовлено до видання рукописи: навчально-методичного посібника «Методика роботи з культурологічними текстами на уроках мови іврит у ліцеї»; практичного посібника: «Методика компетентнісно орієнтованого навчання новогрецької мови і літератури: робота з культурологічними текстами в 10-11 класах»; методичного посібника «Методика компетентнісно орієнтованого навчання ромської мови в школі».

Розроблені підручники і посібники впроваджено у практику старшої школи.

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДРУЧНИКА «РОСІЙСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА. ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС.10-11 КЛАСИ»

О.Л. Фідкевич, кандидат філ. наук

Створення нових інтегрованих мовно-літературних курсів та забезпечення їх компетентнісно орієнтованими підручниками залишається доволі складною та недостатньо розробленою проблемою у вітчизняному підручникотворенні.

Підручники «Російська мова і література. Інтегрований курс.» для 10 і 11 класів (автори:О.Фідкевич, В.Снегір'ова, Л.Курач) є першими підручниками в Україні, в яких реалізована інтеграція мовного і літературного шкільних курсів. Автори підручників ставили на меті створення підручника, зміст якого забезпечуватиме формування інтелектуально і емоційно розвиненої особистості, здатної до саморозвитку, самоконтролю і самокорекції, до толерантного спілкування в полікультурному середовищі, ефективної соціальної реалізації в умовах багатомовного інформаційного середовища.

Зміст підручника націлено на активізацію суб'єкт-суб'єктної діяльності учнів і вчителя на основі ситуацій спілкування, актуалізованих засобами цікавих для учнів текстів; фрагментів творів художньої літератури, які уміщують значущі для учнів соціально-культурні концепти і мають високу естетичну цінність.

У підручниках представлені як монологічні, так і діалогічні тексти, монологічні тексти з використанням діалогічних фрагментів, тексти з ознаками діалогічності. Завдання також формулюються з урахуванням принципу діалогізму, мають особистісну спрямованість. Значна кількість завдань підручника націлена на розвиток умінь свідомого читання (тобто на розуміння прочитаного), критичного осмислення його змісту. Граматичні завдання до тексту передусім мають на меті виявити функціональну характеристику мовних одиниць, синтаксичних конструкцій тощо.

Важливим завданням підручника є сприяння розвитку критичного мислення:окремі розділи присвячено проблемі свідомого осмислення отриманої інформації, правилам спілкування в соціальних мережах. У підручнику містяться

завдання, які не мають однозначного вирішення і потребують певних роздумів, аналітичного підходу, використання практичного досвіду учнів. Пріоритет у роботі з підручником надається самостійній пізнавальній діяльності учнів: передбачено звернення до джерел Інтернету для здобуття інформації; стимулювання творчості, участі в освітніх, соціальних проєктах, створення власного інтелектуального продукту.

Літературна лінія представлена в підручнику окремими блоками, утім система рубрик і підходів до роботи з текстами об'єднує її з мовною і мовленнєвою лініями. Творчий потенціал учнів розкривається під час виконання завдань прогнозування подальшого сюжету твору, створення власних текстів на основі прочитаного, презентацій, проєктів за творами письменника.

Рефлексійно-корекційна функція підручника реалізується за допомогою диференційованих вправ і завдань, тестів для самоперевірки учнів.

Отже, основними ознаками підручника, який характеризує його як компетентнісно орієнтований є діалогізм, текстоцентризм, комунікативна практична спрямованість завдань, можливість реалізації парно-групової роботи над завданнями, проєктної діяльності, забезпечення розвитку критичного мислення, креативності і самостійної діяльності, у тому числі самоконтролю і самокорекції.

У результаті впровадження підручників було зроблено висновок, що їх зміст сприяє підвищенню навчальної мотивації учнів, формуванню умінь сприймати і осмислювати тексти різних жанрів, аналізувати інформацію, уміщену в них; умінь співпрацювати в парах і групах; розвитку критичного мислення, здатності до творчого самовираження учнів у процесі дискусій, обговорення проблемних ситуацій, підготовки і представлення доповідей, промов, написання есе.

ЧИТАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПІДРУЧНИКАХ «РОСІЙСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА. ІНТЕГРОВАНІЙ КУРС»

В. В. Снегірьова, кандидат пед. наук

Упровадження нового освітнього стандарту, в якому література інтегрується в мовно-літературну галузь, а художній текст розглядається як один із складників медіакомплексу, ставить перед учителем завдання оптимізувати роботу над текстами художніх творів як носіями культурно-ціннісних знань, завдяки яким формується особистість.

Два роки поспіль у школах України апробуються нові підручники «Російська мова та література. Інтегрований курс» для 10 – 11 класів (автори: О.Фідкевич, В.Снегірьова, Л.Курач). У них чільним є принцип текстоцентризму: основою для організації значної частини роботи на уроці є тексти різних родів і жанрів, типів і стилів мовлення. У розробленні методики важливою була орієнтація на основні очікувані результати шкільного вивчення літературного твору: вільне володіння прийомами смислового та естетичного аналізу тексту, здатність висловлювати й аргументувати власну думку щодо прочитаного в усній і писемній формі, сформованість потреби в читанні, читацька самостійність.